

УДК 657.1

Візіренко С.В.¹, Незнамова А.М.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-614 ЗНТУ

ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИМ ПІДХОДОМ

Ратифікація Україною міжнародних стандартів ведення бізнесу вимагає від керівництва підприємств пошуку нових інструментів корпоративного управління, заснованих на використанні інформації щодо стратегічної, виробничої, соціальної та управлінської діяльності, формування якої можливе через складання інтегрованої звітності, визначальним фактором впливу на формування якої є відносини зі стейкхолдерами. У світовій практиці відносини зі стейкхолдерами регулюються цілим рядом

міжнародних стандартів, зокрема з корпоративної соціальної відповідальності бізнесу, з управління проектами, з управління якістю та ін. В кожному з міжнародних стандартів поняття «стейкхолдер» трактується по різному, оскільки кожен зі стандартів передбачає вирішення лише певних питань у сфері управління бізнесом. На нашу думку дане поняття найбільш вірно розглядати за холістичним підходом. За холістичним підходом під стейкхолдери варто розуміти групи зацікавлених фізичні та/або юридичні осіб, що мають права, частку, вимоги або інтереси щодо результатів бізнесу та його впливу на їх соціально-економічне та екологічне благополуччя. Оскільки групи стейкхолдерів та їх інтереси/вимоги досить різноманітний, то при формуванні інтегрованої звітності за стейкхолдерним підходом першочергово виникає потреба у проведенні стейкхолдер-аналізу, метою якого має стати встановлення пріоритетних груп стейкхолдерів, їх інтересів та можливості впливу на розвиток та результативність бізнесу. А отже, стейкхолдер-аналіз—це процес визначення пріоритетних груп стейкхолдерів, здатних впливати на успішність діяльності підприємства. Стейкхолдерський аналіз передбачає складання карти стейкхолдерів, вивчення їх інтересів та впливу за моделлю Мендлоу, Мітчелла, визначення рівня збалансованості інтересів/вимог стейкхолдерів та готовність бізнесу йти на компроміс тощо. Побудова карти зацікавлених сторін (Stakeholder's Map) дозволяє візуалізувати картину взаємозв'язків стейкхолдерів і можливості впливу на них лідерів проекту. Модель А. Мендлоу (матриця «влада/ інтерес») передбачає класифікацію та групування стейкхолдерів за їх ставленням до влади, якою вони володіють, та міри їх інтересів (вплив на прийняття управлінських рішень сильний/слабкий; інтерес високий/низький). Це дає змогу виділити стейкхолдерів, здатних та бажаючих впливати на організацію. Відповідно, ступінь впливу стейкхолдера визначається як його владою, так й інтересом. Модель Мітчелла передбачає ідентифікацію зацікавлених сторін залежно від поєднання одного, двох, трьох атрибутів і поділ, відповідно до них, на латентних, тих, які очікують чи категоричних [2]. Проте визначальну роль у формуванні інтегрованої звітності відіграє аналіз збалансованості інтересів/вимог стейкхолдерів. З метою її визначення варто керуватись методикою оцінки за відсотком балансування (Р), який представляє собою співвідношення підсумкового значення шкали до максимально можливого (MAX):

$$P = \left(\frac{\sum \sum K_i^n}{MAX} \right) * 100\% \quad (1)$$

при цьому: $MAX = k \times m \times n_{\max}$,

де k —кількість зацікавлених сторін;

m —кількість інтересів зацікавлених сторін;

$n_{\max}$ —максимальне значення оцінки за обраною шкалою оцінок.

Прийнято вважати у разі якщо відсоток балансування становить понад 50%-бізнес цікавиться очікуваннями своїх стейкхолдерів та прагне врахувати їхні інтереси при формуванні інтегрованої звітності. Цілком зрозуміло, що 100% співвідношення бути не може, оскільки інтереси всіх груп стейкхолдерів не можуть бути задоволені в однаковій мірі навіть на мить. В той же час результат нижче позначки 50% вказують на слабку зацікавленість бізнесу у задоволенні економічних інтересів груп стейкхолдерів, а отже і у відображенні певної інформації в інтегрованій звітності [1, с.378].

Отже, приходимо до висновку, що формування інтегрованої фінансової звітності за стейкхолдерським підходом потребує на внесення змін до організації обліку та формування звітності підприємств шляхом їх доповнення стейкхолдер-аналізом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Алькема В.Г. Методика оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів аудиторської діяльності/В.Г. Алькема, І.В. Больботенко//Глобальні та національні проблеми економіки.—2014.—Випуск №2.—С.375-383.

Смачило В.В. Процедура аналізу стейкхолдерів підприємства/В.В. Смачило, О.М. Колмакова, Ю.В. Коломієць//[Електронний ресурс].—Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/12_ukr/58.pdf